

Skötselplan för naturreservatet Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälä

Lomma och Burlövs kommuner

Miljöavdelningen
Naturskyddssektionen

Diarienummer:	511-32650-08 1262-207
Datum:	2008-05-19
Titel:	Skötselplan för naturreservatet Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fålad
Utgiven av:	Länsstyrelsen i Skåne län
Författare:	Henrik Berg, Nils Carlsson och Matilda Gradin
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöenheten 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 lansstyrelsen@m.lst.se
Copyright:	Textinnehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källa.
Upplaga:	25 exemplar
Tryckt:	Länsstyrelsen i Skåne län
Omslagsbild:	Lommabukten; uppspolat ålgräs i strandkanten. Foto: ©Kenneth Bengtsson, Fågelskydd Spillepeng

Innehållsförteckning

1 SYFTET MED RESERVATET	5
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	6
2.1 Administrativa data	6
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning	7
2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden	8
2.3.1 Geologi	8
2.3.2 Biologi	8
2.3.3 Friluftsliv	11
3 ÖVERSIKT ÖVER PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	11
4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	12
4.1 BN – Betesmark med naturvårdsinriktad betesdrift	12
4.2 SN - Strandmark med någon form av naturvårdsinriktad skötsel	13
4.3 VF – Vattenmiljö med fri utveckling	14
4.4 Diken	14
5 MÅL OCH FÖRESKRIFTER FÖR RESTAURERINGSÅTGÄRDER	15
5.1 VR - Vass- och havssävbestånd	15
6 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	15
6.1 Övergripande mål	15
6.2 Riktlinjer och åtgärder	15
6.2.1 Tillgänglighet	15
6.2.2 Information	16
6.2.3 Utmärkning av naturreservatets gräns	16
7 JAKT	16
8 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH ÖVERVAKNING AV NATURVÄRDEN	16

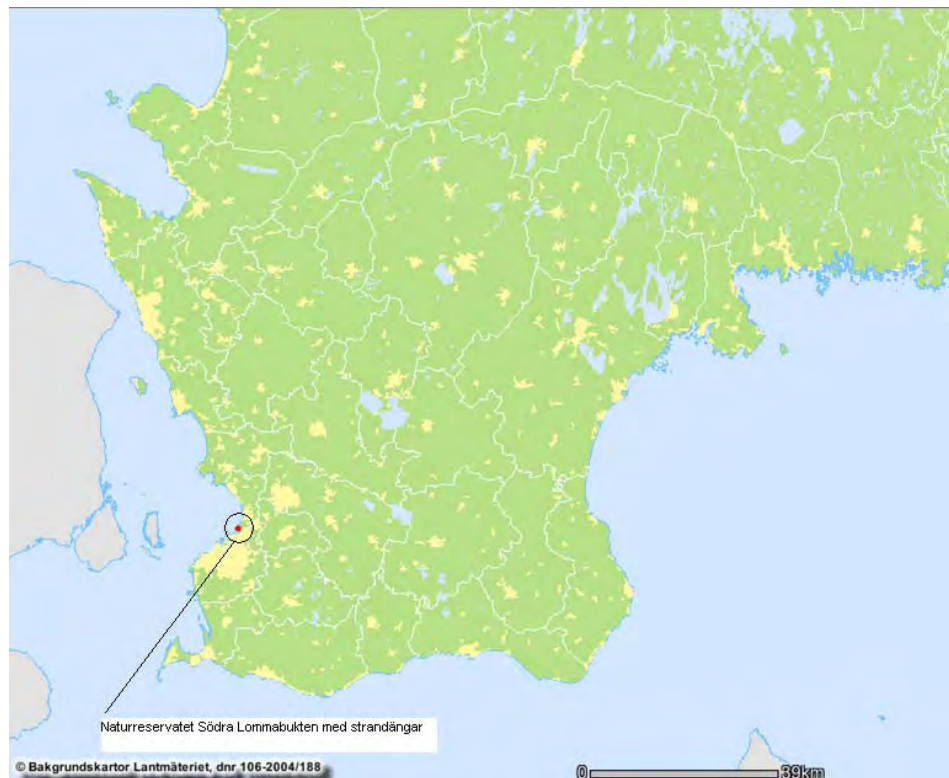
8.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder samt uppföljning av skötselmål	16
8.2 Uppföljning av bevarandemål	16
8.3 Uppföljning av kostnader	17
9 KÄLLOR	17

BILAGOR

1. Översiktskarta med reservatets avgränsning
2. Beträdnadsförbud
3. Skötselområde
4. Anläggningar
5. Naturtyper ingående i Natura 2000-området Lommabukten
6. Förteckning över rödlistade och Natura 2000-arter i området

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är främst att av zoologiska, botaniska, landskapsbildmässiga och kulturhistoriska skäl återskapa och bevara ett kustlandskap med traditionellt hävdade, havsvattenpåverkade strandängar, öppna sand- och stenstränder och grunda havsområden med ålgräsbestånd och revlar. Gynnsamma förhållanden skall råda för de många växt- och djurarter som är typiska för dessa miljöer. Strandängarna skall utgöras av huvudsakligen betade gräsmarker med låg vegetation utan buskar, träd eller vassbestånd och med inslag av tidvis eller permanent vattenfyllda sänkor. Även stränderna skall vara fria från hög vegetation. Havsområdena skall utvecklas fritt och ostört.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad
Skyddsform	Naturresevat
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Internationella åtaganden	EU:s nätverk Natura 2000
Län	Skåne
Kommuner	Lomma och Burlöv
Socknar	Lomma och Burlöv
Vegetationszon	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Naturgeografisk region	6, Sydvästra Skånes slättområde
Gränser	Området är markerat med kraftig svart streckad linje på bifogad karta (bilaga 1). Reservatet omfattar även vattenområdet ut till 3 meters djup
Läge	Kustavsnittet i södra delen av Lommabukten mellan Lomma och Malmö
Kartblad	Topografisk karta: 2C Malmö SV Ekonomisk karta: 2C 4f Alnarp
Mittkoordinater	Ö: 132627, N: 617218
Fastigheter	Tågarp 21:1 och 21:3, delar av Tågarp 21:2, 21:4, 21:14 och 21:102, delar av samfälligheterna Tågarp s:1 och s:2 samt del av Alnarp 1:1
Markägare	Malmö och Burlövs kommuner, SLU Alnarp samt SYSAV
Areal	Ca 248,5 ha, varav ca 53,5 ha land
Naturtyper	Enligt förteckning (bilaga 5)
Rödlistade och EU-listade arter	Enligt förteckning (bilaga 6)
Planförfattare	Henrik Berg, reviderad Nils Carlsson och Matilda Gradin

NATURA 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EG-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) och EG-rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet).

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa

arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i miljöbalken och förordning om områdesskydd m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Naturreservatet Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fålad ingår i ett område som regeringen har pekat ut inom ramen för fågel- och habitatdirektiven. De livsmiljöer som är särskilt angelägna att skydda är förtecknade i direktivets Bilaga 1 medan arterna är förtecknade i direktivets Bilaga 2 och Bilaga 4. Länsstyrelsen har tagit fram en bevarandeplan som anger bevarandesyfte och bevarandemål för de livsmiljöer och arter som förekommer i naturreservatet. Bevarandeplanen är inarbetad i föreliggande skötselplan.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Strandängarna och stränderna utgjorde i äldre tider, fram till de laga skiftena på 1800-talet, samfälld utmark till de omkringliggande byarna, och har troligen använts som betesmark ända sedan bronsåldern. Grästorv och tång har också samlats in, bland annat för hägnadsbyggnad och jordförbättring på åkrar. Området norr om Alnarpsdiket, Alnarps fålad, användes till större delen som åkermark under 1800-talet, men i början av 1900-talet hade betet återupptagits här. Ett mindre parti norr om Kalinaåns mynning var slätteräng i början av 1900-talet. Några mindre ekonomibyggnader har stått på Alnarps fålad.

Under senare årtionden har betestrycket varit svagt i området söder om Alnarpsdiket (Tågarps hed) och obefintligt i strandnära partier, men under sommaren 2004 intensifierades respektive återupptogs betet i dessa delar. Idag är hela området, utom de till stor del vegetationsfria stränderna samt de våta och dyiga partierna kring och strax norr om dikesmynningarna, åter betesmark för nöt. Området representerar alltså en mycket gammal typ av kulturlandskap, som förr hade en obruten utbredning längs Skånes sydvästra kust men som nu bara återstår i små fragment.

Kuststräckan ingår i den så kallade Skånelinjen, eller Per Albinlinjen (efter dåvarande statsminister Per Albin Hansson); en försvarslinje längs kusten i Skåne som upprättades under andra världskriget som ett skydd mot militärt angrepp. Försvarslinjen är en unik företeelse som tydligt visar Skåne som gränsprovins och är utpekad som särskilt värdefull kulturmiljö i Skånes regionala kulturmiljöprogram.

Flygfoto från 1940-talet och från 2004, reservatets gränser är markerade med röd linje.

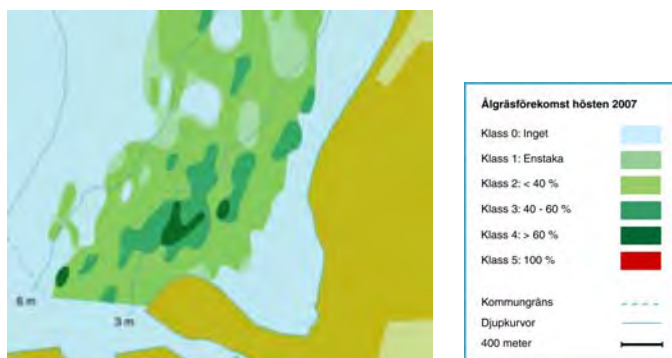
2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

2.3.1 Geologi

Berggrunden i denna del av Skåne utgörs av dankalksten. Landdelen av reservatet överlagras av silikatrik, sandig – stenig morän med inslag av lera och torv (”strandängstorv”) och stor inblandning av skalgrus och flinta. Denna del består huvudsakligen av flacka, fuktiga – friska strandängar som delvis, framför allt i söder, översvämmas av havet vid högvatten. I de sydligare delarna finns större vattensamlingar som mestadels torkar ut under sommaren. Två stora diken, Alnarpsdiken (tidigare Rinnebäcken) och Kalinaån, löper tvärs över ängarna och mynnar ut i Lommabukten. Havsdelen av reservatet är grund (≤ 3 m) med sandrevlar och bottnar som delvis exponeras vid lågvatten. Mellan strandängarna och havet löper en smal remsa av öppen sand- och stenstrand.

2.3.2 Biologi

De grunda vattnen i Lommabukten är mycket produktiva och artrika. På de till stor del nakna sandbottarna växer bestånd av ålgräs (bandtång), som är mycket betydelsefulla för vattenmiljön och djurlivet. Ålgräsängarna och sandbottarna med revlar (Natura 2000-habitat: 1110, 1140; Vegetationstyper i Norden: 4411) är viktiga habitat för havsborstmaskar, kräftdjur, musslor och en lång rad andra ryggradslösa djur. Dikesmynningarna bildar estuarier (Natura 2000-habitat: 1130 Vegetationstyper i Norden: 4221), där sött och salt vatten blandas. Lommabukten utgör en viktig uppväxtplats för plattfiskyngel såsom lerskädda, sandskädda, skrubbskädda och piggvar, beroende på att det finns tillräckligt med föda i de grunda områdena i form av många små individer av ryggradslösa bottendjur. Torsk, gulål, sjurygg, smörbult, kantnål, storspigg och näbbgädda förekommer också i området. Äl och torsk är numera rödlistade (akut respektive starkt hotade).

Ålgräsängar i Lommabukten. Del av resultat från Lomma kommuns inventeringar av ålgräsängar 2007. Undersökningen finansierades av medel från NIP/NOLA.

Områdets bottenvegetation samt småfisk, snäckor, små kräftdjur, musslor och andra bottendjur utgör viktiga födoresurser för fåglar.

På de låglänta strandängarna har en kombination av havsvattenpåverkan (genom översvämningar och vågstänk) och långvarig beteshävd resulterat i en lågvuxen, gräsdominerad vegetation med många hävdgynnade och salttåliga arter (Natura 2000: 1330; Vegetationstyper i Norden: 4221). Några typiska arter är strandkrypa, strandaster, salttåg, rödsvingel, krypven, revigt saltgräs och den rödlistade smala käringtanden. I periodvis översvämmade sänkor har bildats s.k. skonor eller saltbrännor med gles vegetation (Natura 2000: 1310; Vegetationstyper i Norden: 425), där växter som glasört, saltört och saltnarv trivs. Uppkomsten av skonor har främjats av betesdjurens tramp samt av den tång- och torvinsamling som tidigare försiggick. Den typiska strandängsvegetationen är bäst utbildad i strandnära delar och på större delen av Tågarps hed. På Tågarps hed växer möjligen fortfarande den lilla rödlistade vårkällörten (senast påträffad på 1970-talet), som gynnas av betning och tramp på fuktig, öppen mark. De östligare delarna av Alnarps fälad, som under en period varit åkermark, hyser en mer trivial, gödselpåverkad ängsflora närmast av tuvtåteltyp (Vegetationstyper i Norden: 5231). Hela området är i stort sett fritt från buskar och träd.

De exponerade sand- och stenstränderna med näringsrika driftvallar (Natura 2000: 1210, 1220; Vegetationstyper i Norden: 4112, 4215) är till stor del naturligt vegetationsfria men hyser en del typiska växter som mållor, sodaört, saltarv, marviol och strandråg.

Översikt över området från Spillepens rekreationsområde. Foto: © Kenneth Bengtsson, Fågelskydd Spillepeng

Den rikliga tillgången på smådjur gör stränderna och de grunda vattenområdena mycket attraktiva för födosökande fåglar. Flera mindre vanliga fågelarter som är karakteristiska för kustmiljöer med välhävdade strandängar, sandstränder, revlar och estuarier häckar eller har häckat i området, bl.a. Natura 2000-arterna skärfläcka, sydlig kärrsnäppa, fisktärna, silvertärna och småtärna samt de rödlistade arterna årta (tillfälligt), skedand och gulärta. Andra för dessa habitat typiska häckfåglar är gravand, strandskata, större strandpipare, tofsvipa och rödbena. Utom häckningsperioden är området mycket värdefullt för rastande och övervintrande fåglar av åtskilliga arter, framför allt gäss, änder, vadare och måsfåglar, som vår och höst kan ses i stora mängder på stränderna och i vattnet.

Insektsfaunan är rik, och vid inventeringar på Tågarps hed har över 100 arter av dag- och nattfjärilar hittats. Tre sällsynta kortvingeskalbaggar knutna till havsstränder har påträffats på Alnarps fålad, *Brundinia meridionalis*, *Quedius balticus* och *Philonthus salinus*, varav de två senare är missgynnade enligt den nationella rödlistan. Man vet lite om dessa skalbaggars miljökrav, men *Q. balticus* är troligen beroende av sandstränder med drift för sin fortplantning. Området är även potentiell lokal för den akut hotade grönfläckiga paddan (även upptagen i habitatdirektivets annex 4, vilket innebär att den kräver ”strikt skydd” och är nationellt fridlyst), som tidigare har påträffats. Detta groddjur är för sin fortplantning beroende av grunda, solexponerade vattensamlingar som ej torkar ut för tidigt på sommaren, t.ex. skonor på strandängar med låg vegetation. Det är önskvärt att förutsättningar skapas för återetablering, eventuellt inplantering, av grönfläckig padda i området, då detta skulle öka artens möjligheter att överleva i Sverige. Det närmaste goda beståndet av grönfläckig padda finns på Eskilstorps ängar söder om Malmö. Ätlig groda har sedan några år hörts spela i Kalinaån; denna hybridart ökar för närvarande i västra Skåne och kan vara en svår konkurrent till andra groddjur.

Till följd av gödselpåverkan och minskat betestryck under 1800- och 1900-talen har högvuxna örter och gräs som brännnässla, bitterkrassing, åkertistel och kvickrot brett ut sig på strandängarna, på bekostnad av den för välhävdade förhållanden karakteristiska floran. I våta, strandnära partier kring åmynningarna och strax norr därom har bildats bestånd av

vass och havssäv. Buskar, framför allt vresros, har också etablerat sig i viss utsträckning, liksom förvildade trädgårdsväxter som sträv kardvädd och ålandsrot. Den rödlistade danska irisen, som ej tål bete, är rapporterad från Tågarps hed men är idag troligen utgången.

Vegetationens ökade höjd och täthet har lett till att flera typiska fågelarter, framför allt vadarfåglar, har minskat kraftigt under slutet av 1900-talet, och sydlig kärrsnäppa samt fisk-, silver- och småtärna har inte häckat på senare år. De flesta vadarfåglar är beroende av stora ytor med låg vegetation och undviker områden med vassar, busksnår och till och med enstaka träd, vilka gör att den öppna förbindelsen till vattenbrynet störs och risken för boplundring av exempelvis räv och kråka ökar. Vassarnas utbredning har däremot medfört att bl.a. Natura 2000-arten brun kärrhök börjat häcka. Grågås samt Natura 2000-arten vitkindad gås, vilka genom sin betning i viss mån bidrar till att hålla vegetationshöjden nere, har dock ökat starkt framför allt som rastare i området de senaste åren. Störningar från friluftsliv och fiske kan också ha bidragit till fågelfaunans utarmning. Dessa förändringar i fågelfaunan speglar utvecklingen i landet i stort under senare delen av 1900-talet.

Lommabukten tillförs stora mängder närsalter från bland annat åkermark via Alnarpsdiket och Kalinaån. Vattenkvaliteten i bukten tros också ha försämrats genom ökade föroreningar och minskad vattencirkulation till följd av utbyggnaden av Malmös norra hamn och Spillepengs avfallsdeponi. Ett annat problem är skräp av olika slag som driver in till stränderna från havet.

2.3.3 Friluftsliv

Området har länge varit av liten betydelse för friluftsliv, annat än som strövområde för närboende och som populärt utflyktsmål för ornitologer och andra naturintresserade. På senare år har dock aktiviteterna i området ökat, delvis som en följd av anläggandet av Spillepengs fritidsområde på en del av avfallsdeponin. I de grunda vattenområdena bedrivs under sommaren sportfiske, bad och diverse vattensporter, och på ängarna i norr utövas modellplansflygning. Även viss jakt bedrivs höst och vinter, främst på vildkanin, gäss, fasan och kråkfågel. Alla dessa aktiviteter innebär störningar för både häckande, rastande och övervintrande fåglar.

3 Översikt över planerad markanvändning och skötsel

Reservatets landdel kan indelas i två huvudmarkslag, strandäng och sand- och stenstrand. Hela landdelen har mycket lång beteskontinuitet, som dock delvis har avbrutits under senare århundraden. Stora områden har under en period varit åkermark men betas idag åter, medan de glesbevuxna stränderna och de våtaste partierna vid stranden i söder för närvarande ej betas. Målet med reservatets skötsel är att landdelen i största möjliga utsträckning skall hävdas på ett sådant sätt att den återfår sin forna prägel av naturbetesmark.

Havsdelen består i princip av ett huvudmarkslag; grunda sandbottnar med revlar, ålgräsängar och estuarier. I denna del är inga särskilda skötselåtgärder aktuella, men den

bör skyddas från störande mänskliga aktiviteter för att även på lång sikt kunna utgöra en god miljö för häckande, rastande och övervintrande fåglar och för en rik marin fauna av ryggradslösa djur och fiskar. Övriga element att ta i beaktande är Alnarpsdiket.

Indelningen i markslag har gjorts med utgångspunkt från vegetationstyper samt från pågående och framtida markanvändning:

	Areal ca
1. BN - Betesmark med naturvårdsinriktad betesdrift	50,5 ha
2. SN - Strandmark med någon form av naturvårdsinriktad skötsel	4 ha
3. VF - Vattenmiljö med fri utveckling	194 ha
4. Dike	

Ett nu befintligt markslag är under restaurering för att sedan ingå i ovanstående:

1. VR - Vass- och havssävbestånd	3,5 ha (före restaurering)
----------------------------------	----------------------------

4 Mål och åtgärder för skötselområden

Det med början under 2004 utökade betet har redan haft god effekt på vegetationshöjden på strandängarna. Denna hävdregim bör permanentas och utvidgas till delar som nu ej betas, främst vass- och havssävbestånden i de våtaste partierna. Dock är det möjligt att de till stor del vegetationsfria stränderna ej kan utnyttjas av betesdjuren.

4.1 BN – Betesmark med naturvårdsinriktad betesdrift

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- välbetad, ogödslad, fuktig – frisk havsstrandäng med inslag av skonor och andra tillfälliga eller permanenta vattensamlingar
- inga buskar, träd eller större bestånd av höga örter eller gräs
- lågvuxen, örtrik vegetation med flera för välhävdade havsstrandängar typiska arter, t.ex. glasört, saltnarv, smal käringtand och strandkrypa
- livskraftiga (ej minskande) häckpopulationer av för strandängar typiska fågelarter, t.ex. skedand, skärfläcka, sydlig kärrsnäppa, fisk-, silver- och småtärna samt gulärta.
- goda förutsättningar för återetablering av grönfläckig padda

Skötselmål och skötselåtgärder

- hela området hägnas för betning (pålar med trådar, elstängsel) och delas in i fällor med hänsyn till betesintensitet och antal betesdjur. Området delas in i så stora sammanhängande betesfällor som möjligt. Stängseldragning bör ske på så sätt att djuren har möjlighet att beta på havsstranden (se skötselområde 2) samt i och kring vattensamlingar på land om markens bärighet tillåter detta. Stängselstolpar bör vara av ek eller annat motståndskraftigt trämaterial
- området skall hävdas genom årlig betning med nöt, häst eller sambetning där nöt ingår. Vid betesperiodens slut skall vegetationens höjd i princip ej överstiga 1 dm. Dock kan gräs- och starttuvor i våta partier vara högre, då detta gynnar häckande änder. Lämplig beläggning är ca 1,5 djurenheter/ha. Beläggningen får ej vara lägre än 1 djur/ha, då detta vore otillräckligt för att bibehålla en låg vegetation på strandängarna. Den bör ej heller vara högre än 2 djur/ha, då detta kan ha en negativ effekt på vissa häckande vadarfåglar och på växter som inte tål alltför hårt betestryck. *Beläggningen avpassas efter hand beroende på vegetationens och fågelfaunans utveckling.*
- betesperioden skall i princip omfatta tiden 15 maj, när de flesta strandängsfåglar påbörjat sin häckning, till 31 oktober. Perioden avpassas efter väderleksförhållanden samt efter vegetationens och fågelfaunans utveckling.
- ingen form av gödsling eller jordförbättring får ske, stödutfodring av betesdjur får ske på överenskommen plats efter samråd med länsstyrelsen.
- alla befintliga och invandrande buskar och träd avverkas i höjd med markytan, om de ej hålls nere av bete. Avverkning får ej utföras under de tider beträdnadsförbud gäller för reservatet. Avverkat material borttransporteras
- högvuxen gräs- och örtvegetation skall slås, om den ej hålls nere av bete. Detta gäller framför allt bitterkrassing, som ej tycks betas av nöt, samt exotiska arter som sträv kardvädd och ålandsrot. Slåtter utförs med slåtteraggregat på traktor eller slåtterbalk, beroende på markens bärighet. Detta bör ske tidigast 15 juli, när de flesta hävdgynnade växter har satt frö och strandängsfåglarna har fått ut sina ungar, och senast 30 september. Avslaget material borttransporteras.

4.2 SN - Strandmark med någon form av naturvårdsinriktad skötsel

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- öppen, till största delen vegetationsfri sand- och stenstrand med driftvallar
- inga buskar eller träd
- flora typisk för havsstränder med driftvallar, t.ex. mållor, saltarv, marviol och strandråg
- inget ilanddrivet skräp

Skötselmål och skötselåtgärder

- hela området hägnas för betning (pålar med trådar, elstängsel) indelat i fällor med hänsyn till betesintensitet och antal betesdjur. Området delas in i så stora sammanhängande betesfällor som möjligt. Stängseldragning bör ske på så sätt att djuren har möjlighet att gå ut ett stycke i vattenområdet. Stängselstolpar bör vara av ek eller annat motståndskraftigt trämaterial
- bete skall, om möjligt, ske årligen med nöt, häst eller sambetning där nöt ingår.
- alla befintliga och invandrande buskar och träd avverkas i höjd med markytan, om de ej hålls nere av bete. Avverkning får ej utföras under de tider beträdnadsförbud gäller för reservatet (15 mars-30 september). Avverkat material borttransporteras
- strandstädning skall utföras årligen. Föremål av plast, papper, glas o.dyl. ihopsamlas och borttransporteras. Driftmaterial av trä kan kvarlämnas såvida det inte kan orsaka skada. Städning bör om möjligt utföras under de tider beträdnadsförbud inte råder i reservatet.

4.3 VF – Vattenmiljö med fri utveckling

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- grunda sandbottnar med revlar
- livskraftiga ålgräsbestånd med rikt djurliv
- ostörd miljö för lekande uppväxande fiskar samt för födosökande, rastande och övervintrande fåglar

Skötsel mål och skötselåtgärder

- området lämnas till fri utveckling
- beträdnadsförbud hela året med hänsyn till områdets stora betydelse som yngelkammare för fisk och födosöksområde för häckande, rastande och övervintrande fågel.

4.4 Diken

Dikena ska vara väl fungerande för jordbrukets behov, men får ej utvidgas eller fördjupas. Rensning av befintliga diken från vegetation och dy skall endast utföras vid behov. Rensning skall utföras med stort hänsynstagande till flora och fauna och bör ske manuellt. Rensning får ej utföras under tiden 15 mars – 31 oktober, av hänsyn främst till groddjur och häckande fåglar. Rensningsmassor borttransporteras.

5 Mål och föreskrifter för restaureringsåtgärder

5.1 VR - Vass- och havssävbestånd

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- inga bestånd av vass eller havssäv
- efter restaurering skall markslaget ingå i ”4.1 BN – Betesmark med naturvårdsinriktad betesdrift”
- bevarande av Natura 2000-arten brun kärrhök och andra arter som trivs i vassområden anses här ej vara av vikt, eftersom arter typiska för öppna stränder och strandängar är prioriterade i målsättningen för reservatets skötsel

Skötselmål och skötselåtgärder

- den pågående betesdriften har haft god inverkan på vassbestånden och ska fortgå.
- de resterande vass- och havssävsbestånden behöver ej bekämpas mer aktivt än med årlig betning enligt ovanstående

6 Anordningar för rekreation och friluftsliv

6.1 Övergripande mål

Målsättningen med anordningar är att underlätta för besökare att ta del av områdets natur- och kulturvärden och att föra ut information om dessa värden till allmänheten. Området skall kunna användas som undervisningsobjekt på grundskole-, gymnasie- och universitetsnivå. Reservatet skall även, under delar av året, kunna tjäna som rekreationsområde för allmänheten och som utflyktsmål för naturintresserade samtidigt som dess biologiska värden skyddas från störning.

Hela reservatets landområde är tillgängligt för allmänheten enligt allemansrätten, med undantag för tiden 15 mars – 30 september då totalt beträdnadsförbud råder. Beträdnadsförbudet har främst tillkommit av hänsyn till fågelfaunans känslighet för störningar under häcknings- och flyttningssäsongen. Reservatets havsområde beläggs med beträdnadsförbud hela året med avsikt att skapa en ostörd miljö för rastande och födosökande fågel i ett område där detta saknas och för att säkra en viktig föryngrings- och uppväxtplats för fisk.

6.2 Riktlinjer och åtgärder

6.2.1 Tillgänglighet

Området kan nås med buss från Malmö som stannar vid Sjölundarondellen. Med bil kan området nås från Västkustvägen via skjutbanan längs reservatets nordgräns och via vägen längs Kalinaåns södra strand. Det kan också nås till fots och med cykel via Spillepengs fritidsområde och via cykelbanan som går parallellt med Västkustvägen.

Vägvisare till reservatet skall finnas vid Västkustvägen vid avtagsvägarna till skjutbanan och till Spillepens fritidsområde samt på lämpliga platser inne på fritidsområdet.

Parkeringsplatser finns vid vägen längs Kalinaåns södra strand. Inga nya parkeringsplatser behöver således anläggas.

6.2.2 Information

Informationstavlor med karta över reservatet, beskrivning av dess biologiska och kulturhistoriska värden samt föreskrifter skall finnas vid stängselpassager in till reservatet. SLU Alnarp ska nämnas som delaktör i vårdandet av naturreservatet. Samråd om skyltning och innehåll kan ske med en projektgrupp bestående av SYSAV, kommunerna Burlöv, Malmö och Lomma samt Skånes ornitologiska förening vilka arbetar med att ta fram informationsmaterial om området inom NIP-projektet *Naturpunkt strandäng* (NIP=naturvårdsinvesteringsprogrammet). Mindre skyltar med information om reservatsavgränsning samt beträdnads-, och jaktförbud skall finnas på lämpliga platser vid reservatets gränser. Beträdnadsförbudet ska utmärkas på ett tydligt sätt i anslutning till stängselpassager. Beträdnadsförbudets avgränsning i vattenområdet ska utmärkas på lämpligt sätt.

6.2.3 Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatets gränser märks ut i enlighet med gällande regler så snart beslut om bildande av naturreservat vunnit laga kraft. Gränsutmärkningen underhålls därefter årligen och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

7 Jakt

Jakt är förbjudet inom reservatet.

8 Uppföljning, utvärdering och övervakning av naturvärden

8.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder samt uppföljning av skötselmål

Länsstyrelsen tecknar avtal beträffande reservatets skötsel i olika delar med SLU Alnarp. Skötselåtgärder utförs efter samråd mellan länsstyrelsen, markägare och brukare.

Brukaren av betesmarken rapporterar årligen till länsstyrelsen om antal betesdjur, djurslag och betestider samt övriga skötselåtgärder (t.ex. buskröjning).

Efter rapportering skall utförda skötselinsatser dokumenteras av länsstyrelsen årligen.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för en allmän årlig kontroll av reservatets status. Dokumentation av vegetationstyper och Natura 2000-habitat, deras status och utveckling samt förekomst av viktiga växt- och djurarter (t.ex. smal käringtand, skedand, skärfläcka, sydlig kärrsnäppa, småtärna, gulärta) skall utföras på länsstyrelsens initiativ med 5 – 10 års intervall.

En årlig total häckfågeltaxering i området har utförts av Fågelskydd Spillepeng (ett samarbetsprojekt mellan Skånes Ornitologiska Förening och SYSAV) sedan 1992. En transekt med provytor för uppskattning av kärlväxtarters täckningsgrad längs en gradient från inre strandäng till sandstrand har lagts ut på Alnarps fälad av Lars-Erik Williams. Provytorna avlästes första gången 2004, och detta bör upprepas med 5 – 10 års intervall för att följa upp status för vegetationstyperna. Inventeringar av olika insektsgrupper bör utföras, och de nämnda rödlistade kortvingeskalbaggarerna speciellt eftersökas. Ålgräsängarnas utbredning bör kontrolleras. Förutsättningar för återinplantering av grönfläckig padda bör också undersökas.

8.3 Uppföljning av kostnader

Uppföljning av kostnader görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering sker årligen till länsstyrelsen.

9 Källor

- Alexandersson, H., Ekstam, U. & Forshed, N. 1986. *Stränder vid fågelsjöar. Om fuktängar, mader och vassar i odlingslandskapet*. Naturvårdsverket och LTs förlag, Stockholm.
- Artdatabanken, *Rödlistade arter i Sverige*. www.artdata.slu.se/rodlista/ 2008-03-06
- Björkman, U. 2002. *Naturvärdesinventering av Tågarps hed inom Burlövs kommun, september 2002*. Länsstyrelsen i Skåne län. Stencil.
- Burlövs kommun. 1998. *Översiktsplan 98 Burlövs kommun*.
- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.) 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Dahl, S. 1942. *Torna och Bara. Studier i Skånes bebyggelse- och näringsgeografi före 1860*. Meddelanden från Lunds universitets Geografiska institution. Avhandlingar VI.
- Flodin, L.-Å. & Grahm, J. 2002. *Häckande fåglar på havsstrandängar i Halland och västra Skåne 2002*. Länsstyrelsen Halland, Meddelande 2003:15 och Länsstyrelsen i Skåne län, Skåne i utveckling 2003:42.
- Fågelskydd Spillepeng. 2004. *Skötselplan för naturreservatet Tågarps hed och Alnarps fälad*. (Reviderad version efter: Eriksson, K., Olsson, A. & Samuelsson, L. 1990. Projekt inom kursen Markvård, viltvård och fysisk planering. Lunds universitet.)
- Heath, M. F., Evans, M. I., Hoccom, D. G., Payne, A. J. & Peet, N. B. (red.). 2000. *Important Bird Areas in Europe: Priority Sites for Conservation. Volume 1: Northern Europe*, 2:a uppl. Birdlife Conservation Series 8.
- Högstedt, G. och Larsson, G. 1971. *Vadartaxering på sydvästsånska kustängar*. Meddelanden från Skånes Ornitologiska Förening 10:45-50.
- Johansson, O., Ekstam, U. & Forshed, N. 1986. *Havsstrandängar*. Naturvårdsverket och LTs förlag, Stockholm.
- Lomma kommun. 2000. *Översiktsplan 2000 för Lomma kommun*.
- Lomma kommun & Toxicon AB. 1997. *Lommabuktens havsmiljö*.
- Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1990 – 91. *Inventering av ängs- och hagmarker i Malmöhus län*.
- Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1992. *Förslag till beslut: Bildande av naturvårdsområdet Alnarps fälad – Tågarps hed i Lomma och Burlövs kommuner*.

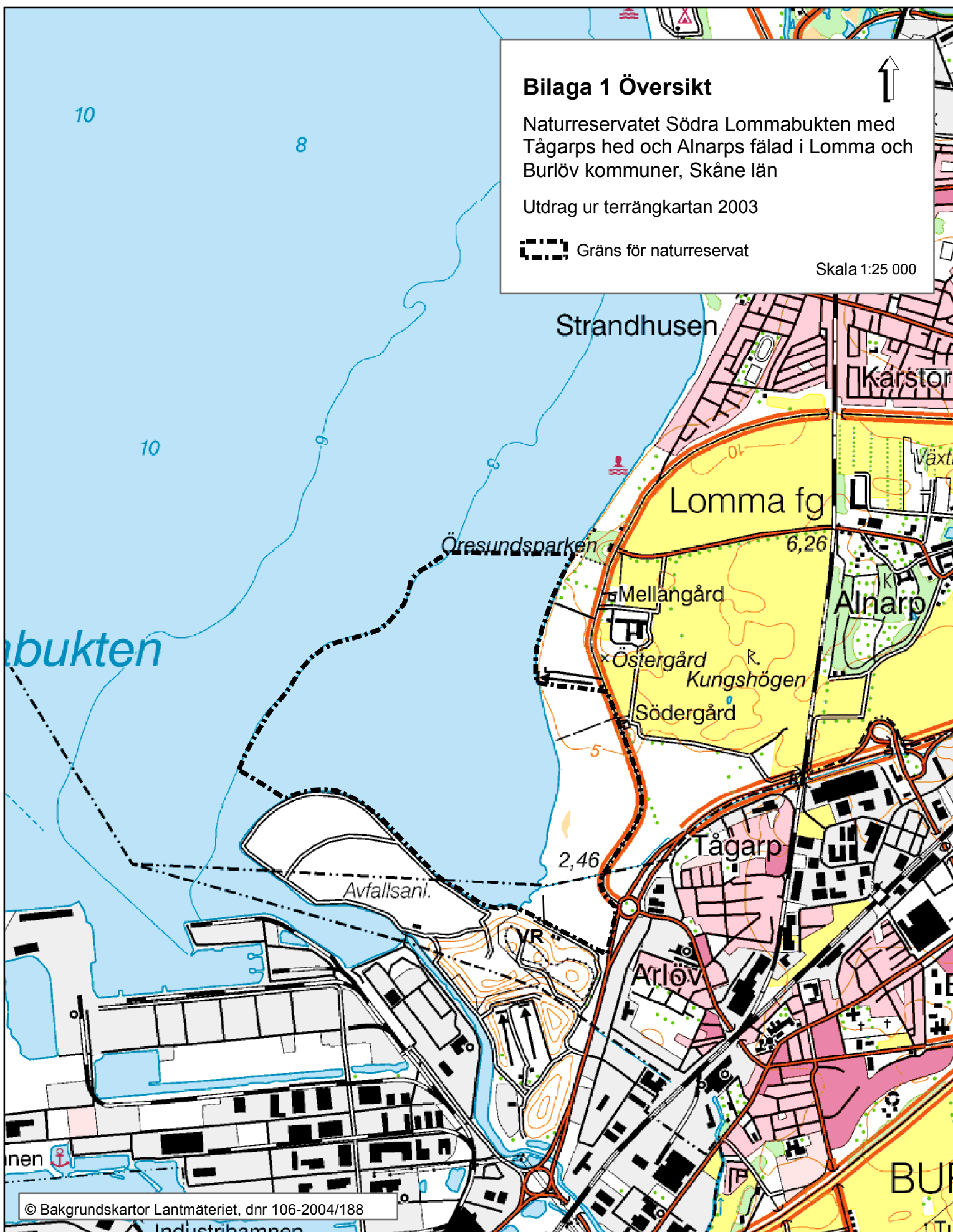
- Länsstyrelsen i Malmöhus län. 1994. *Våtmarksinventering i Malmöhus län*. Meddelande 1993:4.
- Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. *Från Sandhammaren till Kullaberg. Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län*. Skåne i utveckling 2003:52.
- Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. *Närmare till naturen i Skåne. Skydd av tätortsnära områden för friluftsliv och naturvård*. Skåne i utveckling 2003:60.
- Länsstyrelsen i Skåne län. *Kulturmiljöprogram*.
www.m.lst.se/m/Kartor_och_planeringsunderlag/Kulturmiljoprogram/
- Länsstyrelsen i Skåne län 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-område Lommabukten*.
- Löfroth, M. (red.). 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket, Stockholm.
- Markgren, M. 1962. *Fågelliv på strand och äng vid Öresund*. Skånes Natur 49:115-130.
- Naturskyddsföreningarna i Malmö och Lomma-Bjärred. *Diverse fågelinventeringar och skötsel förslag*. Stenciler.
- Olsson, K.-A. m fl. (red.). 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lunds Botaniska Förening, Lund.
- Påhlsson, L. (red.). 1994. *Vegetationstyper i Norden*, 2:a uppl. Nordiska Ministerrådet, TemaNord 1994:665.
- Skånes Ornitologiska Förening/Fågelskydd Spillepeng. *Diverse fågelinventeringar och skötsel förslag*. Stenciler.
- SLU, Alnarp. 1987. *Yttrande över förslag till förordnande som naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen för Tågarps hed och Alnarps fälad i Burlövs och Lomma kommuner*.
- SLU, Alnarp. 2000. *Förslag angående Tågarps Hed*. Stencil.
- Williams, L.-E. 2004. *Kärlväxtinventering på Alnarps ängar*. Lomma kommun. Stencil.
- Winberg, H. 1913. *Landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp samt Alnarps egendom under tiden 1862 – 1912*. Wald. Zachrissons Boktryckeri A.B., Göteborg.

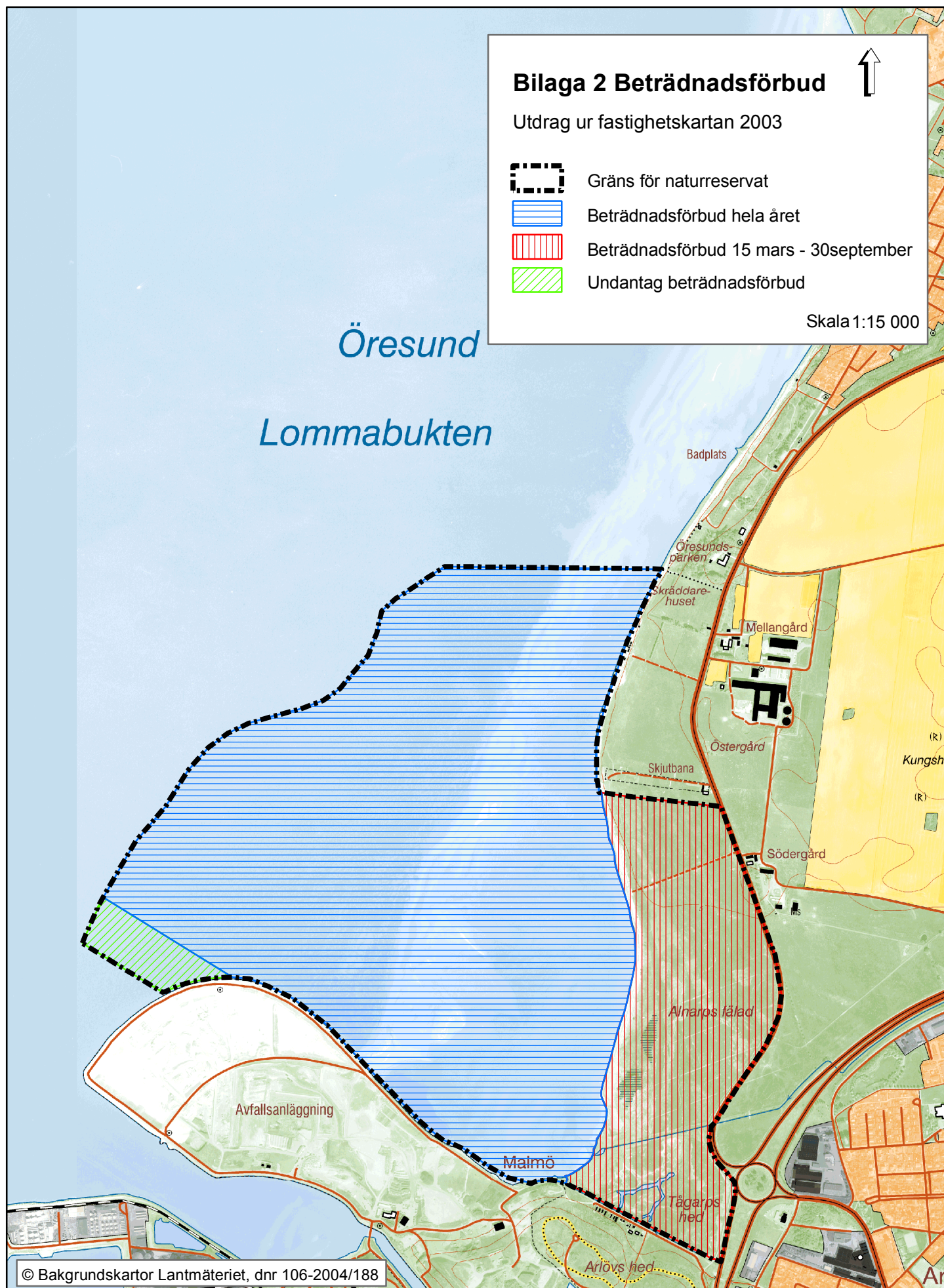
Kartmaterial

- Lantmäteriet. 1770. *Concept Charta öfwer Arlöfs och Tågarps Byars Betesmark uti Malmöhus Höfdingedöme, Bara Härad och Burlöfs Socken*. Akt Burlöv 3. Lantmäteriet, Malmö.
- Lantmäteriet. 1819. *Enskifte (Tågarps hed)*. Akt Burlöv 13. Lantmäteriet, Malmö.
- Lantmäteriet. 1841. *Laga delning å utmark (Tågarps hed)*. Akt Burlöv 26. Lantmäteriet, Malmö.
- Lantmäteriet. 1986. *Skånska rekognosceringskartan framställd av Fältmätningsbrigaden 1812 – 1820*. Lantmäteriet, Malmö.
- Lomma kommun 2008. *Ålgräsinventering i Lommabukten*.
- Rikets Allmänna Kartverk. 1913. *Ekonomisk karta Malmö/Alnarp*. Lantmäteriet, Malmö.
- Rikets Allmänna Kartverk. 1970. *Ekonomisk karta 2C 4f Alnarp*. Lantmäteriet, Malmö.

Muntliga kontakter

- Bengtsson, Kenneth. Skånes Ornitologiska Förening, Arlöv.
- Cederholm, Jan. Egendomsförvaltningen, SLU Alnarp.
- Dyrlund-Kristiansen, Ragnar. SYSAV, Malmö.
- Persson, Christer. Miljöavdelningen, Länsstyrelsen i Skåne län.
- Williams, Lars-Erik. botaniker, Tyringe.

Öresund
Lommabukten

Bilaga 3 Skötselområden

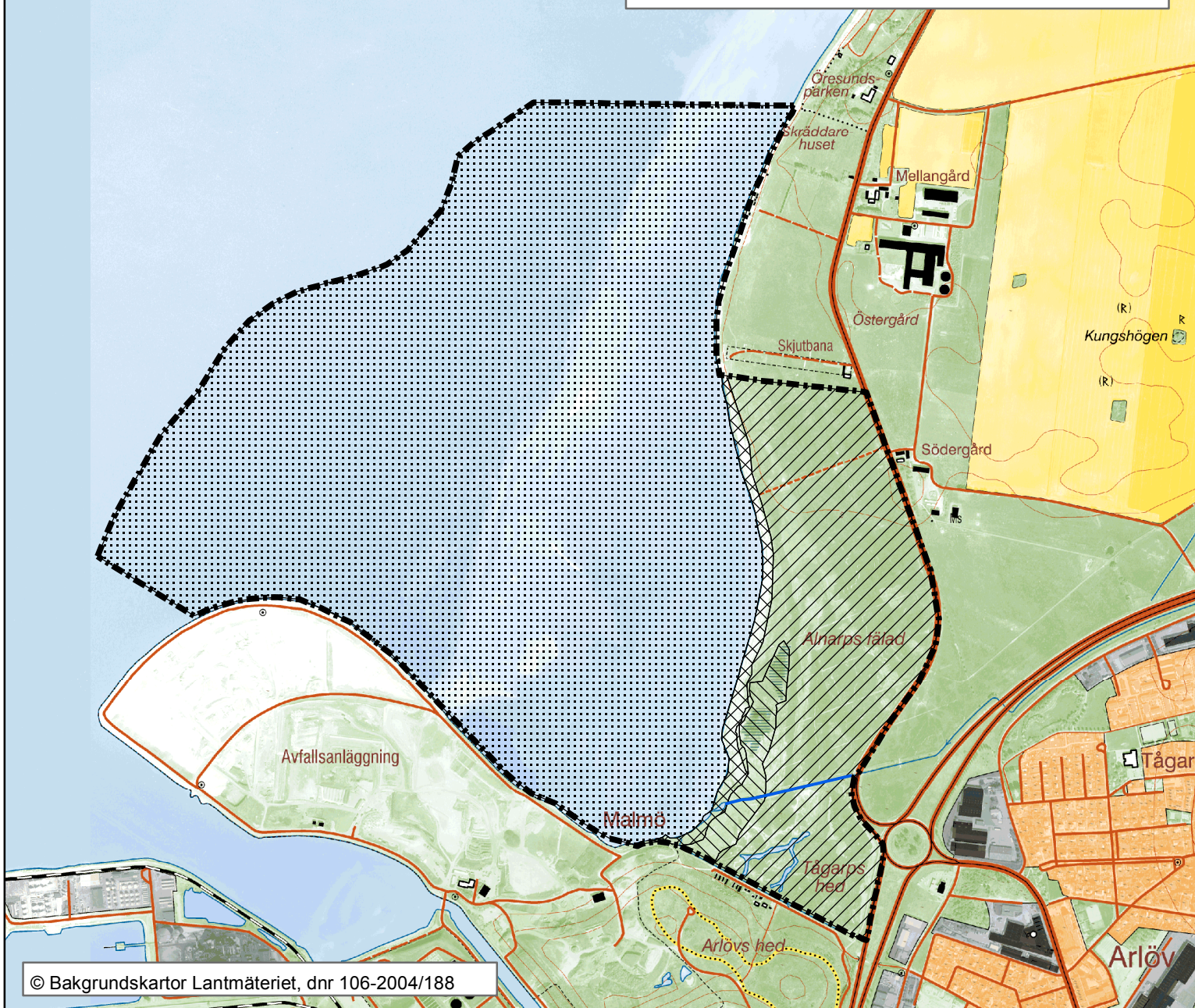

Naturreseptatet Södra Lommabukten med
Tågarps hed och Alnarps fälad i Lomma och
Burlöv kommuner, Skåne län

Utdrag ur fastighetskartan 2003

- Gräns för naturreseptat
- Dike
- BN-Betesmark med naturvårdsinriktad betesdrift
- SN-Strandmark med naturvårdsinriktad skötsel
- VF-Vattenmiljö med fri utveckling
- VR-Vass- och havssävsbestånd

Skala 1:15 000

Bilaga 4 Anläggningar

Naturreseptatet Södra Lommabukten med
Tågarps hed och Alnarps fälad i Lomma och
Burlöv kommuner, Skåne län

Utdrag ortofoto 2004

- Gräns för naturreseptat
- Dike
- Stängselpassage
- Informationstavla
- Mindre informationsskylt

Skala 1:15 000

